

Zapis s skupščine Zveze združenj borcev NOV občine Ljubljana Moste-Polje

Za trajno rešitev borčevskih vprašanj

Konec preteklega meseca je bila skupščina Zveze združenj borcev NOV občine Ljubljana Moste-Polje, ker je sedanemu občinskemu odboru potekel triletni mandat.

V dokaj izčrpnem uvodnem poročilu, ki ga je sestavil občinski odbor, so bili nianzani uspehi in nekatere pomanjkljivosti v delu organizacije v zadnjih treh letih.

Posamezne komisije pri občinskem odboru so obravnavale zelo pereče borčevske probleme.

KAJ PA KMETJE – BORCI?

Komisija za vojaške vojne invalide, ki skrbi za reševanje problemov 337 osebnih in 387 družinskih invalidov, je nenehno spremljala spremembe v invalidski zakonodaji, ki jo sprejemata republika in federacija, in je po svojih močeh skušala vplivati, da bi bilo varstvo vojaških vojnih invalidov kar najbolj zadovoljivo urejeno. Znano je namreč, da sedanje invalidnine močno zaostajajo glede na razmerje do osebnih dohodkov iz leta 1969 – v slovenskem merilu kar za 52 odstotkov. Borčevska organizacija se bo odločno zavzemala, da bo to neskladje odpravljeno še letos; tudi prizadevanja vseh družbenih dejavnikov gredo v to smer.

O varstvu borcev in vojaških vojnih invalidov je spregovoril tudi re-

odpravljeni in vključeni v pokojnino, dotlej pa naj bi se dodeljevale enotno za vso Slovenijo. Predlagali so tudi, da bi kazalo odpraviti knjižico za popust za vožnjo vojaških vojnih invalidov in namesto tega določiti pavšal ter ga vključiti v invalidnine, čeprav se republiški in zvezni organi ne ogrevajo preveč za takšno rešitev.

Z novimi predpisi bo vojaškim vojnim invalidom bržkone omogočeno brezplačno nabavljenje zdravil z recepti in brez njih ker je bilo doslej na rovaš tega največ upravičenih graj in očitkov. Vemo namreč, da so zdravlila draga, da pa nekateri težji invalidi z majhnimi pokojninami preprosto ne premorejo denarja za zdravlila, ki jih vsakodnevno potrebujejo.

Odgovorni organi v republiški skupščini stojijo na stališču, da je treba v bodoče statusna vprašanja

borcev, vemo pa, da je teh bilo veliko več, ker je naš narodnoosvobodilni boj črpal svoje življenjske moči predvsem na podeželju in v hribovitih predelih.

PO TOČI ZVONITI JE PREPOZNO

Delegati na skupščini so dokaj žolčno in prizadeto spregovorili tudi o „umetniških“ stvaritvah, ki pretvarjajo našo polpreteklo zgodovino in sedanost. V mislih so imeli predvsem filme Rdeče klasje, Maškerada, Sedmina in pravkar nastajajoči film Pogreb. Sodili so, da bi morala družba in tudi borci sami odločneje vplivati na kvaliteto scenarijev in bi kazalo res temeljito pretehtati, kakšne filme bo družba financirala – ob seveda upoštevanju svobode umetnikove izpovedi. Ne gre za administrativne posege (čeprav tudi slednji včasih ne bi škodili), pač pa za vpliv naprednih sil tudi na umetniška snovanja.

Večji vpliv in angažiranost naprednih družbenih sil – tako so na

skupščini menili – bi morali zagotoviti tudi pri založniški dejavnosti, ki jo vse bolj preplavlja komercializacija, katere posledica je izdajanje vsakovrstnega šunda, golote, primitivne revolverske „literature“ in podobno.

Na koncu je skupščina izvolila 16-članski izvršni odbor v sestavi: Stane Bobnar, Anica Cerar, Fani Fležar, Pavel Jeriha, Slavka Kastelic, Alojz Kastelic, Stane Keber, Miro Klančar, Leopold Kos, Franc Lamberger, Ivan Mahnič, Janez Pangeršič, Slavko Rode, Ivan Sasso, Peter Sterk, Franc Taurer, Meri Trtnik in Alojz Vrtnik.

Za predsednika odbora so delegati soglasno in ponovno izvolili Franca Taurerja-Plahuna, za tajnika pa tudi vnovič Franca Lambergerja.

Za delegate mestne skupščine Združenj zveze borcev NOV so izvolili: Anico Cerar, Gabrijela Gašperšiča, Slavko Kastelic, Ludvika Kukovica, Franca Oblaka, Staneta Repnika, Venčeslava Rodeta, Feliksa Ševšnika, Lojzeta Trtnika in Fani Tomičevič.

Mimo tega so izvolili še šest predstavnikov za mestni odbor ZZB NOV in sicer: Staneta Bobnarja, Staneta Keberja, Franca Lambergerja, Ivana Mahniča, Franca Taurerja in Petra Sterka.

IN MEMORIAM

Delavna do zadnjega diha

V sredo 2. junija smo se na pokopališču v Štepanji vasi poslovili od naše drage pokojnice **ALBINE KOŠIČKOVE**. Na poslednjo pot so jo poleg družine in sorodnikov pospremili številni prijatelji, znanci ter medvojni sodelavci, kar je

Bila je mladinska aktivistka, obveščevalka in obenem kurirka na ormoškem območju. Njeno aktivistično delo pa je sčasoma postalo zanjo nevarno in v začetku leta 1944 je morala oditi iz Ormoža. Vključila se je v Lackov odred. Vendar so jo ujeli in še istega leta poslali v internacijo v Ravensbrueck. Od tam se je vrnila šele po osvoboditvi. Takoj se je vključila v delo terenskih organizacij, bila je tajnica občinskega ljudskega odbora Mala Nedelja, pozneje pa je prevzela funkcijo tajnice za socialno skrbstvo na okraju Ljutomer. Aktivno je delala v organizaciji AFŽ, v Socialistični zvezi int., skratka dejstvovala je doma in v vseh organizacijah ljutomerskega okraja.

znova dokazalo, kako priljubljena je bila pri ljudeh.

Rodila se je pred dobrimi devetindesetimi leti v Prekmurju, kjer je tudi preživela mladostna leta. Že pred vojno je bila aktivna članica Sokola in prek te organizacije povezana z napredno mladino ormoško-ljutomerskega področja. V začetku okupacije so Nemci domala vso mladino s Štajerske poslali na prisilno delo v Nemčijo. Ker pa je Albina dobro obvladala nemški jezik, so jo zaposlili na uradu za izdajo osebnih izkaznic. V Ormožu je imela možnost od Nemcev dobivati dragocene podatke. Aktiviste OF je oskrbovala s ponarejenimi osebnimi izkaznicami, tako imenovanimi „rdečimi izkaznicami“. Te so bile za okupatorja zanesljive.

Leta 1947 je odšla v Ljubljano, kjer se je zaposlila na okrajnem ljudskem odboru Ljubljana. Od leta 1952 je bila zaposlena v okrajnem zdravstvenem domu. Z ustanovitvijo zdravstvenih domov je leta 1956 postala upraviteljica zdravstvenega doma Moste. Ves čas po vojni je povsod, kjer je službovala, bila aktivna članica vseh političnih organizacij, posebno še Socialistične zveze in Društva prijateljev mladine.

Z Albino Koščikovo smo izgubili še eno prizadevno aktivistko in aktivno družbeno delavko, družina pa je izgubila skrbno mater in dobro gospodinjico.

Svojcem izrekamo tiho sožalje!

Na cesti nisi sam

Sedanji letni čas je zopet eden tistih dejavnikov, ki vpliva na spremembo prometnih razmer, te pa zopet naprej na prometno varnost, od katere je odvisno, koliko in kakšne nezgode bodo prizadevale ljudi na poti v službo, domov, po opravkih ali kamorkoli.

Načeli smo zopet vprašanje, ki je vsak dan bolj prisotno, saj ne mine dan, da se o tem tudi v službi ne bi pogovarjali, kajti prav v teh nevarnostih je dnevno prizadetih v Sloveniji več kot 30 ljudi. Teh ni v službo že tega dne, pa tudi naslednji dan jih ni, ker so potrebni skrbnega zdravljenja. Še več, poprečno skoraj za dva na dan ni več pomoči! Takšen je promet danes. Toliko je prometnih nezgod.

Ko razpravljamo o prometu in o varnosti človeka v njem, menimo, da ni brez pomena, če skušamo opozoriti vse, danes pa še posebno tiste, ki hodijo v službo peš ali se vozijo s kolesi, da je nevarnost prometnih nezgod mnogo večja, kot je to bilo pred nekaj leti. Res, dve tri leta ni veliko. Vendar pogled na naše ceste pove svoje. Samo od lani do letos se je povečalo število motornih vozil za toliko, kot jih je bilo npr. vseh v Sloveniji leta 1958. In če smo že tedaj svarili pred nevarnostjo prometnih nesreč, moramo danes to delati s desetkratnim poudarkom.

Rekli smo, da so se v tem času prometne razmere spremenile. Res je, spremenile so se. Danes skorajda ni več lastnika

avtomobila, ki bi zaradi neugodnega vremena imel avtomobil lepo spravljen v garaži. Velika večina jih uporablja za potovanje v službo; če to ne, pa za zasebne opravke. Skratka avtomobil je v uporabi. Zelo veliko ljudi se sedaj v službo ne vozi več z avtobusi, ampak s kolesi. Saj vemo zakaj? Ceneje je. In tudi takih je veliko, ki se ob vsakem vremenu odpravljajo v službo peš. Tako smo prišli do tega, da so ceste mnogo bolj polne, v urah prometnih konic pa celo zatrpane z vozili, kolesarji in pešci.

Znano je, da se prav v najhujši prometni gneči tudi vsem najbolj mudni. Mudi se pešcem, mudi se kolesarjem in prav tako avtomobilom. To pa pomeni, da mnogi v tej časovni stiski „pozabljajo“ paziti nase ali še bolj pozabljajo paziti na drugega. Prav zaradi tega so prometne nesreče ob odhajanju oziroma prihajanju ljudi na delo oziroma z dela tako pogoste.

Tudi v največji časovni stiski, ko smo na cestah, si moramo najti toliko časa, da ne bomo storili nepremišljenega koraka tja, kjer nas bo skoraj zagotovo pobralo. Prometna nesreča je tako nepričakovana, nepredvi-

den dogodek, da zanjo zadoštuje le trenutek rastresenosti, nepazljivosti ali česarkoli, kar ni povezano s predvidenim in s premišljenim ravnanjem na cesti.

Danes naj velja naš nasvet prav tistim, ki jih je vsak dan na poti v službo največ – pešcem in kolesarjem. V interesu lastne varnosti je prav, da dosledno upoštevajo cestno-prometne predpise. Pešci! Prečkajte ceste le prek označenih prehodov za pešce. Prečkajte jih v skupinah, ne stopajte na prehode, ko so motorna vozila že blizu prehodov. Po cestah hodite po skrajni strani, če ni položnikov,

samo po levi strani in ne vstric po dva, trije ali v gruči, saj veste, kako ozke so ceste in kaj se zato lahko zgodi.

Kolesarji! Uporabljajte skrajni desni del vozišč in ne vozite vstric. Imejte kolo vedno tehnično popolnoma v redu, s popolno in predpisano opremo; zlasti naj bodo v redu zavore, odbojna stekla in luči.

To so le osnovni skromni napotki, ki jih upoštevajte, da boste obvarovani pred usodno napako in prometno nezgodo.

MARJAN METLJAK,

Urad za promet
Ljubljana

Delegati in gostje na letni skupščini občinske zveze združenj borcev NOV Moste-Polje

publiški poslanec in predsednik komisije za vprašanja borcev in vojaških vojnih invalidov pri republiški skupščini SRS Vlado CRNE.

„Zavzemamo se za to,“ je dejal govornik, da borčevska vprašanja s predpisi trajno uredimo. V takšno radikalno rešitev borčevskih problemov nas sili predvsem dvoje: prvič, ker je že več kot dovolj upravičenih očitkov s strani borcev, da družba njihovih materialnih problemov žal še do danes ni povsem zadovoljivo rešila, čeprav z druge strani padajo očitki, češ kako mnogo se daje za borce; in drugič, da mlajša generacija poslancev, ki bo nekoč sedla v poslanske klopi, razbremenimo te naloge.“

Res pa je, da vseh borčevskih zadev ne bo moč urediti samo s predpisi, kajti tudi življenja ni mogoče uravnavati samo z akti.

VOJAŠKIM VOJNIM INVALIDOM BREZPLAČNA ZDRAVILA

Razpravljalci so izrekli nekaj pikrih pripomb na račun kriterijev pri sedanjih delitvi republiških priznavalnin, ki bodo bržkone slej ko prej

borcev urejati še naprej enotno za vso Jugoslavijo, ostala sistemska in materialna vprašanja pa prepustiti republikam, ker so tudi razmere v republikah zelo različne. V novem republiškem zakonu o pokojninskem zavarovanju bo treba jasno opredeliti vsa tista do sedaj neresena ali pomanjkljivo rešena vprašanja benificirane delovne dobe borcev, ki terjajo rešitev. Tako denimo, predlagajo, da se z novim zakonom prizna status borca ženam-borkam, ki so stopile v NOV do konca 1944, in tudi mladoletnikom, ki so stopili v NOV pred 15. letom svoje starosti. Nadalje obstoja možnost, da bi bila v novi zakon o pokojninskem zavarovanju vnesena klavzula o možnosti uveljavitve starostne pokojnine tistim borcem, ki so stopili v NOV po 9. septembru 1943, če le-ti izpolnjujejo samo enega od pogojev (ali 40 let delovne dobe ali 60 let starosti) ne pa tako kot doslej, ko je moral bорец izpolnjevati oba pogoja.

Predvsem pa bo treba v novem zakonu temeljito rešiti še vedno boleče vprašanje statusa borcev-kmetov, ker je doslej zelo malo le-teh uveljavilo svoje borčevske pravice. Doslej je namreč to pravico v Sloveniji uveljavilo samo okoli 3000 kmetov-

Narajočajoče število prebivalstva Ljubljane in s tem tudi močno povečane potrebe po prostorih za otroško varstvo in šolstvo, kar oboje že zelo zaostaja za vse bolj intenzivno stanovanjsko gradnjo, narekujejo ponovno akcijo za uvedbo samoprispevka za izgradnjo vzgojno-varstvenih in šol-

skih objektov, za to torej, da bodo sredstva za kritje teh potreb zagotovljena tudi zunaj rednih proračunskih ali namenskih virov.

Ko letos ponovno začnemo akcijo za uvedbo samoprispevka, se vsi, ki o tem razpravljamo in premišljamo, srečujemo z nekaterimi neprijetnimi vprašanji in problemi, na katere bo treba dati temeljite in zadovoljive odgovore, če bomo hoteli, da bo vsa Ljubljana (kot je to predlog) samoprispevek izglasovala. Vsi, predvsem pa skupščina in odborniki, ki se kakorkoli srečujejo s samoprispevkom, se zavedajo, da v gospodarskem stanju, v kakršnem se trenutno nahajamo, akcija ne bo preprosta niti lahka. Skupna ugotovitev je, da bodo na vseh področjih potrebne široke in zelo skrbne priprave.

V občinski skupščini, ki je obravnavala to problematiko, so odborniki

predvsem iz primernih in vzhodnih območij naše občine vpraševali, kako bodo občanom Vevč, Kašlja in Zaloga – ki sprašujejo, kako je možno graditi lepe in moderne vrtnice v Ljubljani, prav tako opremljati šole, medtem ko sedem do deset kilometrov iz Ljubljane ni sredstev za telovadnice, za igrišča in tako naprej – dopovedati, da ni diskriminacije med šolami in da so nekatere šole skrajno zanemarjene v drugih pogledih.

Vendar pa kljub težavam, ki se bodo pojavile marsikje pri izvedbi akcije, govori za izvedbo nekaj razlogov, ki bi jih morali imeti pred očmi prav vsi.

Tako izvršni odbor občinske konference SZDL ponovno poudarja, da je močan političen razlog za samoprispevek zelo pogost očitek ostalih slovenskih občin, da glavno mesto živi na ra-

čun cele Slovenije, medtem ko pri njih občani že leta plačujejo razne samoprispevke in tako sami neposredno sodelujejo pri reševanju svojih problemov.

Prav gotovo je, da noben samoprispevek ni popularen in da bo o tem še posebno vroča diskusija predvsem s tistimi sredinami, kjer se ljudje vsakodnevno ogorčeno srečujejo z dragotino v trgovinah in s povečevanjem življenjskih stroškov. Marsikdo bo tudi opomene, da se je že precej tako zbranega denarja prebilo v redne proračune in trošilo za namene, ki jih ni prvotno nihče omenil. Ob takih kritikah pa bi bilo zelo koristno, če bi se le našel kdo, ki bi povedal, da so z denarjem iz samoprispevka že marsikje dosegli lepe rezultate.

Te nepopularne argumente bi morali nevtralizirati predvsem s prikazom vsebinskih proble-

mov na področju vzgoje in izobraževanja v Ljubljani, s konkretnim programom, kjer bo točno določeno, kaj bo v nekem obdobju narejenega in kje bomo reševali probleme.

Prevladuje mišljenje – in morda ne bi bilo napak, če ga vsakdo preveri pri sebi, da ljudje prav dobro razumejo pomen varstva in vzgoje, torej razumejo vsebino in ceni jo osnovni smisel akcije za urejeno varstvo, ki naj bi omogočilo in pomnilo delovnim ljudem varnost, dobro počutje pri delu, večjo storilnost in večji dohodek, razumejo dobro in učinkovito šolo ter na tem sloneč sistem izobraževanja in vzgoje, kar oboje zagotavlja hitrejši generacijski razvoj in koristnejšo izrabo umskih sposobnosti, in kar spet pomeni – če odmislimo individualni odnos samo do svojih otrok – v nekem daljšem obdobju tudi večjo pro-

duktivnost in standard vseh tistih, ki bodo sedaj plačevali samoprispevek.

Zavestno tehtanje takih argumentov ter že predlagana porazdelitev bremen tega samoprispevka na višino občanovega dohodka, bosta prav gotovo vplivala na dober uspeh akcije, seveda če bo dana močna in konkretna garancija, da bo zbrani denar dajal predvidene efekte na tem področju. To pa v prvi vrsti terja konkretizacijo programa ter široko popularizacijo ideje. V akcijo za to pa bi bi poleg občinske skupščine in Socialistične zveze morale iti vse družbenopolitične organizacije – od Zveze komunistov, Zveze mladine, sindikatov in ostalih. Če hočemo uspeti, je preagsem važno, da premagamo različna mišljenja, postavimo jasne programe ter da združimo napore pri odстранjevanju problemov na tem področju.

